

4. Захарків С.Й. Виховання дисциплінованості старших підлітків у процесі занять єдиноборствами: дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Інститут проблем виховання НАПН України. Київ, 2021. 255 с.
5. Звіт за результатами соціологічного дослідження щодо розвитку сфери національно-патріотичного виховання та стану сформованості громадянської ідентичності населення України. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Patriotychne_vyhovannia/Soc_doslidzhennia/zvit.pdf.
6. Івашковський В. В. Концепція військово-патріотичного виховання молоді України. *Теорія і методика хортингу*. 2015. Вип. 3. С. 22-37.
7. Коломоєць Г.А. Патріотичне виховання старших підлітків у процесі військово-спортивних ігор: дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Інститут проблем виховання НАПН України. Київ, 2021. 236 с.
8. Масол В.В. Особливості виховання рішучості старшокласників у процесі занять фізичною культурою. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. №5 (125)20. С. 106-109.
9. Остапенко О., Тимчик М. Військово-патріотичне виховання старшокласників в умовах ідейно-світоглядної конфронтації. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2021. Вип. 25. Кн. 2. С. 62-73.
10. Остапенко О., Тимчик М. Стан військово-патріотичного виховання старшокласників в умовах ідейно-світоглядної конфронтації: аналіз результатів дослідження. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2020. Вип. 24. Кн. 2. С. 56-71.
11. Чупрій Л.В., Гай-Нижник П.П. Формування загальнонаціональної ідентичності українців в контексті сучасних викликів. *Гілея: науковий вісник*. 2015. Вип. 101. С. 474-481.

References

1. Bex I.D. Vyhovannya osobystosti : pidruchnyk. Kyiv: Lybid, 2008. 848.
2. Zubalij M.D., Ivashkovskiy V.V., Ostapenko O.I., Tymchuk M.V., Shapovalov B.B., Dixtyarenko Z.M., Bilocerkevycz I.P. (2016). Vijskovo-patriotychne vyhovannya uchniv u pozaklasnij roboti : posib. Kyiv: PALLYVODA A. V., 225.
3. Gorovj V.I. (2015). Sociokulturni mexanizmy formuvannya mentalnogo imunitetu proty zovnishnix manipulyacij svidomistyu naseleння Ukrayiny: Monografiya. Kyiv, 228.
4. Zaxarkiv S.J. (2021). Vyhovannya dyscyplinovanosti starshyx pidlitkiv u procesi zanyat yedynoborstvam: Candidate's thesis. Kyiv, 255.
5. Zvit za rezultatamy sociologichnogo doslidzhennya shhodo rozvytku sfery nacionalno-patriotychnogo vyhovannya ta stanu sformovanosti gromadyanskoyi identychnosti naseleння Ukrayiny. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Patriotychne_vyhovannia/Soc_doslidzhennia/zvit.pdf.
6. Ivashkovskiy V.V. (2015). Konceptiya vijskovo-patriotychnogo vyhovannya molodi Ukrayiny. *Teoriya i metodyka xortyngu*, 3, 22-37.
7. Kolomoyecz G.A. (2021). Patriotychne vyhovannya starshyx pidlitkiv u procesi vijskovo-sportyvnyx igor: Candidate's thesis. Kyiv, 236.
8. Masol V.V. (2020). Osoblyvosti vyhovannya rishuchosti starshoklasnykiv u procesi zanyat fizychnoyu kulturoyu. *Naukovyj chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Seriya 15. Naukovo-pedagogichni problemy fizychnoyi kultury (fizychna kultura i sport)*, 5 (125)20, 106-109.
9. Ostapenko O., Tymchuk M. (2021). Vijskovo-patriotychne vyhovannya starshoklasnykiv v umovax idejno-svitoglyadnoyi konfrontaciyi. *Teoretyko-metodychni problemy vyhovannya ditej ta uchnivskoyi molodi*, 25, 2, 62-73.
10. Ostapenko O., Tymchuk M. (2020). Stan vijskovo-patriotychnogo vyhovannya starshoklasnykiv v umovax idejno-svitoglyadnoyi konfrontaciyi: analiz rezultativ doslidzhennya. *Teoretyko-metodychni problemy vyhovannya ditej ta uchnivskoyi molodi*, 24, 2, 56-71.
11. Chuprij L.V., Gaj-Nyzhnyk P.P. (2015). Formuvannya zagalnonacionalnoyi identychnosti ukrajiniv v konteksti suchasnyx vyklykiv. *Gileya: naukovyj visnyk*, 101, 474-481.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).67
УДК 378.147:796.071.4]:796.012.4:001.895

Павленко І.О.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спортивних дисциплін і фізичного виховання
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, м. Суми
ORCID: 0000-0002-1668-9119

Чхайло М.Б.

доцент кафедри теорії і методики спорту
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, м. Суми
ORCID: 0000-0002-7368-5202

Скачедуб Н.М.

старший викладач кафедри теорії і методики спорту
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, м. Суми
ORCID: 0000-0002-2249-4203

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПОСІБНИКІВ ІЗ ВИДІВ СПОРТУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Метою даної статті є наукове обґрунтування теоретичних основ впровадження електронних навчально-методичних посібників у систему професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури. **Методологічну основу** дослідження становить поєднання теоретико-методологічних підходів: компетентнісного, діяльнісного, ресурсного. Для забезпечення комплексності та об'єктивності дослідження використано низку загальнонаукових і педагогічних **методів**: аналіз і синтез літератури з проблеми; інтерпретація наявних теоретичних підходів та емпіричних результатів; систематизації та узагальнення даних дослідження. Із метою виявлення доцільності використання навчально-методичних посібників у професійній підготовці фахівців із фізичного виховання розроблено анкету для опитування викладачів фізкультурно-спортивних кафедр закладів вищої педагогічної освіти яка складається із трьох блоків питань: 1) самооцінка рівня готовності викладати основи різних видів спорту; 2) характеристика індивідуальної педагогічної техніки; 3) інформатизація освітнього процесу. У результаті опитування зафіксовано, що інтенсивність інноваційних перетворень у системі фізкультурної освіти спричиняється нестачею спеціалізованих електронних дидактичних засобів і вирішення цієї проблеми респонденти вбачають у проектуванні та створенні комп'ютерних програм-оболонки ЕЗН та трансферу інформації про навчання рухових дій у формат електронного навчального об'єкта. Інформаційно-технологічні перетворення в освіті, види ЕЗН та зміст освітньої діяльності представлено у вигляді структурної схеми. **Наукова новизна** полягає у розробці змісту інноваційних перетворень із позицій їхнього компонентного складу: концептуальний компонент, програмно-технічний компонент, процесуальний компонент, цільовий компонент, компонент управління. **Висновки.** Застосування ЕНМП на заняттях із різних видів спорту має великий потенціал у забезпеченні високої якості професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання за рахунок наступних факторів: швидше досягається ефект вироблення кінестетичних відчуттів, забезпечується трансляція знань у рухові вміння; зростає корисна ефективність інформації навчального призначення, оскільки вона подається у максимально доступній для сприйняття формі; мінімізуються втрати інформативності навчальних відомостей про техніку рухових дій, що мають складну структуру та виконуються з великою швидкістю; скорочується час на надання рухового завдання, повідомлення вихідних відомостей, необхідних для її розуміння.

Ключові слова: електронні навчально-методичні посібники, майбутні фахівці із фізичного виховання, професійна підготовка.

Pavlenko I., Chkhilo M., Skachedub N. Scientific and methodological basis of the use of electronic teaching aids from sports in the professional training of future specialists in physical culture. The purpose of this article scientific substantiation of theoretical bases of introduction of electronic educational and methodical manuals in the system of professional training of future specialists of physical culture. **The methodological basis** is a combination of theoretical and methodological approaches: competence-based, activity-based, resource-based. To ensure comprehensiveness and objectivity of the study a number of general scientific and pedagogical **methods** were used: analysis and synthesis of the literature on the problem; interpretation of the available theoretical approaches and empirical results; systematization and generalization of research. In order to identify the feasibility of the use of teaching aids in the professional training of specialists in physical education developed a questionnaire for the survey of teachers of physical education and sports departments of institutions of higher teacher education, consisting of three blocks of questions: 1) self-assessment of the level of readiness to teach the basics of different sports; 2) characterization of individual pedagogical technique; 3) informatization of the educational process. The survey found that the intensity of innovative transformations in the system of physical education is caused by the lack of specialized electronic teaching aids and the solution to this problem respondents see in the design and creation of computer shells SES and transfer of information about learning motor actions in the format of e-learning object. The structural scheme illustrating information-technological transformations in education, types of SES and the maintenance of educational activity is presented. **The scientific novelty** is to develop the content of innovative transformations from the standpoint of their component composition: conceptual component, software and hardware component, procedural component, target component, management component. **Conclusions.** The use of ENMP in various sports has great potential in ensuring high quality training of future specialists in physical education due to the following factors: faster achieves the effect of developing kinesthetic sensations, translates knowledge into motor skills; the usefulness of educational information increases, as it is presented in the most accessible form; the loss of informativeness of educational information about the technique of motor actions, which have a complex structure and are performed at high speed, is minimized; reduces the time to provide a motor task, the message of the initial information necessary for its understanding.

Key words: electronic teaching aids, future physical education specialists, professional training.

Постановка проблеми. Сучасні досягнення комп'ютерної дидактики у створенні високоефективних навчальних середовищ, засобів навчання та нових освітніх технологій

стимулюють розвиток процесів інформатизації фізкультурної освіти. Очікуване підвищення якості освітньої діяльності має бути досягнуто за рахунок використання комп'ютерних програм навчального призначення, окремих дидактичних процесів, покращення наочності, підвищення доступності інформації навчального призначення.

На разі, впровадження засобів ІКТ в освітню діяльність розглядається як найбільш перспективний вектор інноваційних перетворень, кінцевою метою яких є підвищення ефективності освітнього процесу. Однак, аналізуючи сучасний науковий доробок у галузі фізичної культури і спорту та спираючись на власний досвід, можемо зазначити про те, що існуючі програмно-технічні та навчально-методичні розробки електронного навчання застосовуються на практиці в обмеженому обсязі, переважно у тих видах освітньої діяльності, які не мають прямого впливу на загальну результативність фізкультурної освіти. Це призвело до того, що система фізкультурної освіти нині суттєво відстає від інших освітніх напрямків у застосуванні засобів та методів навчання, що базуються на інформаційних технологіях. Отже, проблема науково-методичного забезпечення застосування електронних навчально-методичних посібників із видів спорту у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури є вельми актуальною на сьогодні.

Аналіз актуальних досліджень. На думку низки науковців [Error! Reference source not found., 6, 7] та ін. вирішення проблеми застосування електронних навчально-методичних посібників із видів спорту у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури знаходиться у площині інноваційних перетворень, орієнтованих на використання дидактичних властивостей інформаційних технологій навчання рухових дій.

Дослідження функціональних можливостей комп'ютерних програм, що дозволяють, за задумом їх розробників, інтенсифікувати освоєння студентами навчального матеріалу з різних спортивно-педагогічних дисциплін виявляє наступні проблеми:

- відсутні комплексні рішення комп'ютеризації спортивно-педагогічної підготовки у контексті компонентного складу навчальної дисципліни;
- функціональні можливості програмних оболонок комп'ютерних систем не передбачають реалізацію специфічних алгоритмів навчальної діяльності, спрямованої на відпрацювання умінь здійснювати навчання рухових дій;
- дидактична обробка навчального матеріалу для подальшого подання у форматі комп'ютерної системи навчання проводиться без урахування закономірностей формалізації предметних знань із виду спорту [0, с. 52].

Підвищення ефективності фізкультурної освіти на основі актуалізації дидактичного потенціалу ІКТ розглядається в сучасній літературі виходячи з існуючих положень комп'ютерної дидактики на базі існуючих технічних рішень і, головне, без урахування специфіки освітньої діяльності з навчання рухових дій. Це викликає необхідність додаткового обґрунтування змісту, спрямованості та методичного забезпечення інновацій, орієнтованих на використання ІКТ у фізкультурній освіті.

Виконаний аналіз представлених у спеціальній літературі та мережі Інтернет даних дозволяє зробити висновок про недостатність науково-методологічних положень, що пояснюють порядок інтеграції інформаційних технологій у професійну підготовку майбутніх фахівців фізичної культури, відсутність якісних ЕЗН (електронних засобів навчання) та детально опрацьованих методичних положень, які регламентують спосіб їх застосування в освітній діяльності.

Дослідження проводилось на базі Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка та Сумського інституту післядипломної освіти. У дослідженні прийняли участь 78 викладачів фізкультурно-спортивних кафедр зазначених закладів вищої педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу. В умовах дефіциту навчального часу, що відводиться відповідними програмами підготовки фахівців і фізичного виховання на освоєння виду спорту, істотно зростає роль інструментів, що оптимізують інформаційні процеси освітнього змісту, що забезпечують наочність показу та демонстрацію закономірностей навчання рухових дій.

Отже, комп'ютерна програма навчального призначення, специфічно призначена для застосування на заняттях зі спортивно-педагогічних дисциплін, повинна мати такий зміст та функції, які потрібні у практичній професійній діяльності майбутніх фахівців із фізичного виховання.

Із метою виявлення доцільності використання навчально-методичних посібників у професійній підготовці фахівців із фізичного виховання нами розроблено анкету для опитування викладачів фізкультурно-спортивних кафедр закладів вищої педагогічної освіти.

В анкеті передбачено три блоки питань:

- 1) самооцінка рівня готовності викладати основи різних видів спорту;
- 2) характеристика індивідуальної педагогічної техніки;
- 3) інформатизація освітнього процесу.

Отримані дані дозволили виявити основні галузі застосування комп'ютерної техніки, а також типові труднощі у структурі освітньої діяльності, що мають інформаційне походження.

На думку більшості респондентів (78,2%), головним чинником, що перешкоджає розвитку комп'ютеризації занять із видів спорту, є недостатність інформаційно-технологічних рішень, що поєднуються з методикою та організаційними умовами навчання рухових дій. Викладачі використовують інформаційні технології у допоміжних видах діяльності (оформлення документів, пошук методичної інформації, науковій діяльності, тощо).

Для наочності техніки рухових дій педагоги вважають за краще використовувати особистий натуральний показ (84,9%), при цьому рівень власної технічної підготовленості оцінюють недостатньо високо – в межах від 3,6 балів (легка атлетика, гімнастика, волейбол, баскетбол) до 3,3–2,9 бала (лижі, футбол, плавання). Отже, практика демонстрації техніки виду спорту, що склалася, має недоліки. Велика ймовірність виконання рухових дій із помилками та похибками. Не випадково, у переліку видів освітньої діяльності найскладнішим, на думку викладачів, є процес створення у студентів цілісного уявлення про техніку руху. У той самий час використання засобів комп'ютерної наочності у практиці викладання фізичної культури становить лише 13,8%.

Дані, отримані у процесі опитування викладачів закладів вищої педагогічної освіти, інтерпретувалися з позицій інформаційних процесів, що супроводжують навчання руховим діям: планування, дидактичної взаємодії між педагогом та студентами, контролю рівня навчальних досягнень студентів, плідної співпраці, тощо.

Загалом зафіксовано, що інтенсивність інноваційних перетворень у системі фізкультурної освіти спричиняється нестачею спеціалізованих електронних дидактичних засобів. Подальше вирішення цієї проблеми респонденти вбачають у проектуванні та створенні комп'ютерних програм-оболонки ЕЗН та трансферу інформації про техніку рухових дій у формат електронного навчального об'єкта.

Функціональні можливості програмної оболонки дозволяють застосовувати ЕНМП на практичних заняттях із навчання різних видів спорту. Це забезпечується показом відео в якості, достатньому для впевненого візуального розпізнання техніки загалом або її елементів із будь-якої точки спортивного залу. Сприйняття відеоінформації оптимізується за рахунок застосування розширених можливостей керування відеозображенням (покадровий показ, уповільнення швидкості відтворення, показ вибраного фрагмента), наявністю інтерактивних вставок у структурі відео послідовності [0, с. 271].

Викладач, використовуючи ЕНМП, розробляє відеоконспект заняття, що підвищує ефективність етапу планування. Безпосередньо на практичному занятті, за допомогою комп'ютера та проекційного обладнання, постійно застосовується відеоматеріал із зразками техніки виду спорту (ілюстрація завдань заняття), вправами для вивчення техніки (показ способу досягнення поставленого завдання), порядком організації (управління групою студентів), тестовими та контрольними вправами (порядок оцінювання ефективності навчання). Студенти під час заняття із застосуванням ЕНМП працюють із навчальною інформацією в максимально доступній для сприйняття формі, що підвищує ефективність навчання.

Сукупність функціональних можливостей та дидактичних властивостей ЕНМП за видами спорту є основою для застосування електронного навчально-методичного забезпечення як складового елементу процесу навчання руховим діям. Ця діяльність представлена у довідково-інформаційних матеріалах, розміщених на інформаційно-освітніх порталах підтримки електронного навчання руховим діям [0].

Структурна схема, що ілюструє інформаційно-технологічні перетворення в освіті, види ЕЗН та зміст освітньої діяльності, представлена на рисунку 1.

Інноваційні технології навчання руховим діям, орієнтовані на використання ІКТ, слід розглядати у системі взаємодії та взаємовідносин, що розгортаються у двох підсистемах, а саме:

- формування знань, умінь, навичок та компетенцій у галузі навчання руховим діям;
- формування умінь та навичок технічно правильного виконання рухових дій у різних видах спорту.

Зважаючи на дослідження низки науковців [1, 5, 7] та ін., зміст інноваційних перетворень із позицій їхнього компонентного складу представлено наступним чином:

- концептуальний компонент – асоційований із технологіями електронного навчання, які у нашому дослідженні модернізовані відповідно до особливостей освітньої діяльності у галузі навчання рухових дій;

- програмно-технічний компонент – фактична реалізація можливостей комп'ютерних технологій у змісті та функціях ЕЗН, спеціалізованих для двох підсистем, зазначених вище;

- процесуальний компонент – інформатизація освітньої діяльності, орієнтованої на навчально-методичну (моделювання процесу навчання руховим діям) та спортивно-технічну (застосування інформаційних технологій на практичних заняттях у поєднанні з фізичними вправами) підготовку;

- цільовий компонент – автоматизація діяльності з досягнення заданого рівня професійної готовності викладача фізичної культури до навчання рухових дій (застосування ЕЗН із виду спорту

та методики його викладання);

– компонент управління – використання засобів електронного навчання як невід’ємного елемента процесу навчання руховим діям (застосування ЕНМП із виду спорту).

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ РУХОВИМ ДІЯМ У СИСТЕМІ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

Формування знань, умінь, навичок та компетенцій у галузі навчання руховим діям

Формування умінь та навичок технічно правильного виконання рухових дій у різних видах спорту

ТЕХНОЛОГІЇ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ

– візуалізація навчальної інформації;
– автоматизація процесів формування знань та умінь;
– алгоритмізація навчання;
– віртуалізація процесу навчання руховим діям.

– мультимедійна форма навчальної інформації;
– інтерактивні навчальні об’єкти;
– інструменти застосування засобів комп’ютерної наочності у процесі навчання руховим діям.

– мобільні технології;
– забезпечення термінової наочності;
– інструменти для оцінювання якості виконання техніки рухової дії на основі зіставлення з еталоном.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ РУХОВИМ ДІЯМ НА ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Автоматизована навчальна система з виду спорту

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП’ЮТЕРНОЇ НАОЧНОСТІ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З НАВЧАННЯ РУХОВИХ ДІЙ

Електронний навчально-методичний посібник з виду спорту, версія для Windows

Електронний навчально-методичний посібник з виду спорту для планшетного комп’ютера

Баскетбол і методика викладання

Гандбол і методика викладання

Теорія та методика обраного виду спорту

Параолімпійський спорт

Легка атлетика

Гандбол

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ГАЛУЗІ НАВЧАННЯ РУХОВИХ ДІЙ У ВИКЛАДАЧА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Рис. 1. Система комплексної інформатизації навчання рухових дій у фізкультурній освіті.

Включення до структури педагогічної технології навчання рухових дій електронних дидактичних посібників передбачає виконання комплексу організаційно-технічних та педагогічних перетворень. Вони зумовлені інноваційним характером впровадження, необхідністю забезпечувати інтеграцію педагогічних та комп’ютерних технологій із метою підвищення ефективності навчального процесу. Вирішення завдань навчання з використанням ЕУМП передбачає інтенсивну експлуатацію комп’ютерної та проєкційної техніки, що висуває нові вимоги до організації та проведення занять фізичними вправами. Ефективність освітнього процесу визначається наявністю у викладача особливої педагогічної компетенції – уміння організовувати та здійснювати процес навчання руховим діям за допомогою засобів мультимедійної наочності [1, с. 372].

У нашому дослідженні розроблено та впроваджено програму підготовки викладачів до навчання рухових дій із різних видів спорту із застосуванням ЕУМП. Мультимедійна наочність із ЕУМП включається у вирішення більшості приватних завдань заняття. Це вносить суттєві корективи до педагогічної техніки викладача фізичної культури. Він має засвоїти порядок надання навчальної інформації з ЕУМП як елементу навчання техніки рухових дій [6]. За допомогою ЕУМП повідомляються відомості про зміст руху в контексті процесу формування рухової навички (техніка основного вправи, підводні та підготовчі вправи), також демонструється порядок організації групи, забезпечення безпеки та страховки. Відповідно, викладач повинен правильно розподіляти свою увагу між тими, хто навчається та керувати комп’ютерною програмою.

Навчальна інформація демонструється за допомогою комп’ютерної візуалізації. Слід зазначити, що застосування ЕУМП на навчальному занятті виключає показ техніки фізичної вправи

особисто викладачем. У процесі виконання програм педагогічних експериментів зафіксовано принципову можливість експлуатації комп'ютерної та проекційної техніки у спортивному залі у процесі вирішення завдань навчання техніки виду спорту.

Ефективність застосування ЕУМП на занятті з видів спорту ілюструють дані, що характеризують рівень оволодіння студентами технікою виду спорту. На прикладі заняття з баскетболу зафіксовано, що використання мультимедійної наочності з ЕУМП протягом всього заняття сприяло підвищенню рівня володіння технікою баскетболу (стійки, пересування, зупинки, передачі, ведення м'яча, кидок однією рукою від плеча з місця та в русі). Хронометражні вимірювання показали позитивну динаміку моторної щільності заняття одного типу за умови застосування ЕУМП. Зафіксовано збільшення часу, яке витрачається на виконання фізичних вправ.

За підсумками проведеного педагогічного експерименту зафіксовано наступні результати:

- підвищення рівня технічної та теоретичної підготовленості студентів за видами спорту (на прикладі баскетболу, волейболу, футболу, легкої атлетики, аеробіки, спортивно-оздоровчого туризму);

- стимулювання пізнавальної активності студентів;
- активізація позитивних мотивів фізкультурної діяльності.

Висновки. Застосування ЕНМП на заняттях із різних видів спорту має великий потенціал у забезпеченні високої якості професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання. Результативність підвищується за рахунок наступних факторів:

- швидше досягається ефект вироблення кінестетичних відчуттів, забезпечується трансляція знань у рухові вміння;
- зростає корисна ефективність інформації навчального призначення, оскільки вона подається у максимально доступній для сприйняття формі;
- мінімізуються втрати інформативності навчальних відомостей про техніку рухових дій, що мають складну структуру та виконуються з великою швидкістю;
- скорочується час на надання рухового завдання, повідомлення вихідних відомостей, необхідних для її розуміння.

До переваг застосування ЕНМП у системі базової фізкультурної освіти також слід віднести позитивне сприйняття даного нововведення з боку викладацького колективу та самих студентів. Слід зазначити, що зберігається **актуальність подальших досліджень**, спрямованих на розробки методик застосування ЕНМП для навчання окремих видів спорту, у тому числі у контексті відбору та підготовки спортивних резервів, а також у структурі підготовки та підвищення кваліфікації тренерських кадрів.

Список використаних джерел

1. Биков В.Ю. Модели організаційних систем відкритої освіти: моногр. Київ: Атіка, 2008. 684 с.
2. Бивалькевич Л., Лілік О. Особливості інтеграції технології «перевернене навчання» в професійну підготовку майбутніх учителів. *Вісник НУЧК імені Т.Г. Шевченка. Серія «Педагогічні науки»*. 2019. Вип. 160. С. 193–197.
3. Малицька І.Д. ІКТ-грамотність – вимога сучасних систем освіти зарубіжних країн (досвід США). *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2009. № 2(10). URL: http://lib.iitta.gov.ua/223/1/ICT_literacy_Malitskaya_article_2-2009.pdf (дата звернення: 18.10.2021).
4. Образовательные ресурсы в интернете: формируем реестр цифровых помощников педагога. URL: <https://ano-universum.ru/files/pdf> (дата звернення: 04.02.2021).
5. Коваль Т.І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності: навч.-метод. посіб. К.: Вид. центр НПУ, 2009. 380 с.
6. Чхайло М.Б., Скачедуб Н.М. Інноваційні технології навчання рухових дій у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2020. Вип. 8 (102). С. 317–229.
7. Храмов В.В. (2016). Инновационные технологии обучения двигательным действиям в системе физического образования: дис. ... д-ра. пед. наук. Калининград, 2016. 478 с.

References

1. Bykov V.Yu. (2008). Modeli orhanizatsiinykh system vidkrytoi osvity: monohr [Models of organizational systems of open education: a monograp]. Kyiv, Ukraina : Atika. 684. [in Ukrainian].
2. Byvalkevych L., Liliik O. (2019). Osoblyvosti intehratsii tekhnolohii «perevermene navchannia» v profesiinu pidhotovku maibutnix uchyteliv [Features of the integration of technology «inverted learning» in the training of future teachers]. *Visnyk NUCHK imeni T.H.Shevchenka – Bulletin of T.H.Shevchenko NUCHK*, 160, 193–197 [in Ukrainian].
3. Malyska I.D. (2009). IKT-hramotnist – vymoha suchasnykh system osvity zarubiznykh krain (dosvid SShA) [ICT literacy is a requirement of modern foreign education systems (the US experience)]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information Technologies and Learning Tools*, 2 (10), 15. Retrieved from : http://lib.iitta.gov.ua/223/1/ICT_literacy_Malitskaya_article_2-2009.pdf [in Ukrainian].
4. Obrazovatelnye resursy v internete: formiruem reestr tsifrovyykh pomoshchnikov pedagoga [Educational resources on the Internet: we form a register of digital teacher assistants]. Retrieved from : <https://anouniversum.ru/files/.pdf> [in Russian].

5. Koval' T.I. (2009). *Pidhotovka vykladachiv vyshchoyi shkoly: informatsiyni tekhnolohiyi u pedahohichniy diyal'nosti: navch.-metod. posib.* [Training of higher school teachers: information technologies in pedagogical activity]. Kyiv, Ukraina : Vyd. tsentru NLU. 380. [in Ukrainian].

6. Chkhaylo M.B. Skachedub N.M. (2020). *Innovatsiyni tekhnolohiyi navchannya rukhovykh diy u profesiyiniy pidhotovtsi maybutnikh fakhivtsiv fizychnoy kul'tury* [Innovative technologies of learning motor actions in the training of future specialists in physical culture]. *Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyni tekhnolohiyi*, 8 (102), 317–229.

7. Khramov V.V. *Innovatsiyni tekhnolohiyi navchannya rukhovykh diy u systemi fizkul'turnoy osvity* [Innovative technologies for teaching motor actions in the system of physical education]: *Doctor's thesis*. Kalininhrad, Russia. 478.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).68

УДК 796.011.1-057.87

Пантік В.В.

кандидат наук із фізичного виховання та спорту, доцент,
декан факультету фізичної культури, спорту та здоров'я
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
ORCID: 0000-0001-5087-6893

Ващук Л.М.

кандидат педагогічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
ORCID: 0000-0002-3030-1440

Іщук О.А.

кандидат педагогічних наук, доцент
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
ORCID: 0000-0001-8696-4991

РІВЕНЬ ФІЗИЧНОГО СТАНУ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ОРГАНІЗМУ

Актуальність. Рівень фізичного стану студентів залежить від багатьох факторів, основні із яких пов'язані зі способом життя і рівнем рухової активності. Систематичні навчальні та поза навчальні заняття фізичними вправами є важливою умовою нормального фізичного і духовного розвитку особистості студента, обов'язковою умовою виховання пріоритетних орієнтацій на зміцнення здоров'я і мотиваційним стимулом до регулярних самостійних занять фізичними вправами та спортом. **Мета** дослідження: знання механізмів функціональних та психоемоційних залежностей дозволить здійснювати об'єктивний моніторинг психофункціонального стану студентів-фізкультурників в якості ілюстрації перенесення фізичних навантажень і адаптації до них. Дослідження проведено на базі Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки серед студентів 1-4 курсів спеціальності «Середня освіта. Фізична культура» факультету фізичної культури, спорту та здоров'я (135 осіб, серед них: 90 юнаків та 45 дівчат) у міжсесійний період. **Результати дослідження.** У даному дослідженні визначено рівень фізичного стану студентів та його вплив на адаптаційні можливості організму і стресостійкість студентів факультету фізичної культури. Визначено, що фізичний стан суттєво впливає на цілий ряд показників життєдіяльності студентської молоді. Встановлено, що оцінка функціонального стану серцево-судинної системи досліджуваних студентів знаходиться в межах нормативних величин для цієї вікової групи. З'ясовано, що 48% студентів мають несприятливий прогноз, тобто незадовільну нервово-психічну стійкість, 45% – малосприятливий прогноз (задовільну нервово-психічну стійкість) та 7% – мають високу нервово-психічну стійкість. **Висновки.** Знання механізмів функціональних та психоемоційних залежностей дозволить здійснювати об'єктивний моніторинг психофункціонального стану студентів-фізкультурників в якості ілюстрації перенесення фізичних навантажень і адаптації до них.

Ключові слова: фізичний стан, студенти, адаптаційні можливості.

Pantik V., Vashchuk L., Ischuk O. The level of bodily condition the students of faculty physical culture and his influence on adaptation possibilities of organism. Relevance. The level of physical condition of students depends on many factors, the main of which are related to lifestyle and level of physical activity. Systematic training and extracurricular physical exercises are an important condition for normal physical and spiritual development of the student's personality, a prerequisite for the education of priority orientations to promote health and a motivational incentive for regular independent exercise and sports. **The purpose** of the study: knowledge of the mechanisms of functional and psycho-emotional dependence will allow for objective monitoring of the psycho-functional state of students as an illustration of the transfer of physical activity and adaptation to them. The research was conducted on the basis of the Lesia Ukrainka Eastern European National University among students of 1-4 courses of the specialty "Secondary education. Physical Culture "of the Faculty of Physical Culture, Sports and Health (135